חידוש א׳: לפניהם ל׳ רבים א) פנימיות ב) פנימיות התורה
חידוש ב׳: עם זרע אדם (מפני התלבשות [illegible]) צ״ל תחלת עבודת [illegible] עבדי...

בס״ד. ש״פ משפטים, מבה״ח אדר ראשון ה׳תשד״מ.

הנחת הת׳ בלתי מוגה

(א) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי גו׳[1], וידוע הדיוק בזה בדרושי רבותינו נשיאינו [בתו״א[2] ובתו״ח[3] ובדרושי רבותינו נשיאינו שלאח״ז[4], עד לדרוש כ״ק מו״ח אדמו״ר נשיא דורנו], דצריך להבין (ב) כי לפניהם הוא לשון רבים וכי תקנה הוא לשון יחיד, והל״ל כי יקנו, שהרי הענין דכי תקנה עבד עברי הוא אחד (ד) מן המשפטים אשר תשים לפניהם לשון רבים. גם צ״ל מהו״ע לפניהם. (ג) גם צריך להבין[5] מה שמתחיל המשפטים בדין עבד עברי, דלכאורה, ענין זה של דין עבד עברי הוא דבר בלתי רגיל ובלתי תדיר כלל, (וכמובן, ממה שארז״ל[6], והובא בפרש״י על התורה[7], שצריך כמה תנאים כדי שיהי׳ דין עבד עברי המדובר כאן), משא״כ הדינים המבוארים לאח״ז בפרשתנו הם דברים רגילים ותדירים יותר, ולמה התחיל בדין זה דוקא. (ד) גם צ״ל מה דיוק הלשון כי תקנה דוקא ולא לשון אחר. ועוד כמה דיוקים נוספים בפסוק זה בדרושי רבותינו נשיאינו ובמפרשי המקרא על המסוקים.

יומא להם
או אליהם
וכו׳

ועי׳ תקנה
(ד)

(ב) ונקודת הביאור בזה היא[8], דמ״ש כי תקנה לשון יחיד קאי אדלעיל מיני׳ דכתיב ואלה המשפטים אשר תשים גו׳, תשים לשון יחיד. והיינו, דענין זה דכי תקנה הוא ע״י משה רבינו, שעליו נאמר אשר תשים לפניהם. דהנה ארז״ל[9] (והובא בפרש״י[10]) ואלה מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני, וכשם שמשה קיבל תורה מסיני[11], כך קיבל גם משפטים אלה, ועליהם נאמר לו אשר תשים לפניהם. (I) דפירוש לפניהם היינו לפנימיותם, היינו, שענין זה, יומשך גם בפנימיות הנפש, ובמילא יחדור זה בכל הדברים עד למחשבה דיבור ומעשה. (II) וגם לפניהם קאי על פנימיות התורה בפרט. וכדאיתא בירושלמי[12] דתשים הוא מלשון סימה שהוא ענין של אוצר[13]. דפנימיות התורה היא בחי׳ האוצר שבתורה. וזהו החידוש שבפרשה זו, ואלה המשפטים, דאף שמשפטים הם דברים (פשוטים) המובנים בשכל אנושי, וכמארז״ל[14], אלמלא לא ניתנה תורה (ח״ו) היינו למדים צניעות מחתול כו׳, וכ״ש ממין המדבר, הנה, מ״מ, גם בהם ישנו הענין הפנימי שבהם, שהם בבחי׳ אוצר וסימה, ענין פנימי ונעלה ביותר.

---

1) פרשתנו כא, א–ב. 2) ריש פרשתנו (עד, ג). 3) פרשתנו תט, א. תכח, ב. 4) דרמ״צ פ, א. 5) ראה אוה״ת פרשתנו ע׳ א׳עז (משל״ה מס׳ פסחים שלו קנא, ב). רד״ה זה תשל״ח. לקו״ש חט״ז ע׳ 255. 6) ראה קדושין יב, ב ואילך. 7) פרשתנו א, ב ד״ה כי תקנה. 8) ראה תו״א ותו״ח שבהערות 2–3. 9) מכילתא ריש פרשתנו. 10) ריש פרשתנו. 11) ריש אבות. 12) ע״ז פ״ב סה״ז (הובא בתוד״ה מ״ש – ע״ז לה, א). 13) ראה אוה״ת שם ע׳ א׳קכא. סד״ה זה עת״ר (סה״מ עת״ר ע׳ קנא). 14) עירובין ק, סע״ב.

(ג) ומתחיל בדינו של עבד עברי, כי העבודה הרוחניות שבבחי׳ זו צריך להיות בכאו״א. והענין הוא, דהנה כתיב[15] וזרעתי את בית ישראל, זרע אדם וזרע בהמה, ומבואר בכ״מ[16], דנש״י נחלקים בדרך כלל לב׳ מדריגות, בחי׳ זרע אדם ובחי׳ זרע בהמה. דזרע בהמה הוא ענין שלא למעליותא, וצריך לפעול בו להיות עבד שענינו קבלת עול. ואף שעבד עברי היא דרגא נמוכה ביותר, ולמעלה מזה הוא אמה העברי׳ וכו׳ כמבואר בהדרושים[17], בכ״ז, הרי תחלת העבודה היא שצריך לפעול בו להיות בבחי׳ עבד עברי. ועוד זאת, דגם מי שהוא מבחי׳ זרע אדם הרי נתלבשה נשמתו בנה״ב, ונה״ב נתלבשה בגוף הגשמי והחומרי (כדאי׳ בתניא[18]), ששרשו, מטורי דפרודא, וגם יש לה שייכות על ידי הגוף עם חלקו בעולם. ומטעם זה הנה בכל אדם, צריכה להיות העבודה בבחי׳ עבד, שהיא בחי׳ קב״ע וביטול. וכמובא בהדרושים[19], שעבודה היא מלשון עורות עבודים, היינו שמעבד ומשנה את טבעו ורגילותו. וכדאי׳ בגמרא[20] ע״פ[21] בין עובד אלקים לאשר לא עבדו שאינו דומה השונה פרקו ק׳ פעמים לשונה פרקו ק״א פעמים. עם כל הפירושים שבדבר, שנקודתם היא מספר ק׳ זהו טבעו ורגילותו של האדם, משא״כ מספר ק״א זהו ענין של קב״ע ועבודה מלשון עורות עבודים, שמעבד ומשנה את טבעו ורגילותו.

ועי׳ מעבד
בנעני נ״ב
שגירוע עבד
יותר (??)

וגם זרע
אדם !!!

וזהו כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי חנם, דעבודה זו של קב״ע, היא בכל היקף הזמן הנכלל במספר שש. דבדוגמת שש שנים ושנה השביעית, יש ששה ימים ויום השבת (וגם מעין זה שבעה שמיטות ויובל), דכל יום ויום יש לו כחו (כדאי׳ בזהר ח״א בהוספות[22]) ועד שכל יומא ויומא עביד עבידתי׳ (כדאי׳ בזהר במ״א[23]), ולכן נפרט כאן ענין שש שנים יעבוד, כי צריך שהעבודה באופן זה תהי׳ בכל זמן. ואח״כ בא יום השביעי שהוא יום השבת, ועד״ז בשנים, דשש שנים יעבוד בקבלת עול ובשנה השביעית יצא לחפשי גו׳.

נקעות!!!

ועי׳ שיעבוד מלובה פנימיות
ולא צריך בקבועים ??

(ד) ובזה יובן מה שכתוב כי תקנה, דלכאורה אינו מובן, איך יכול מי שהוא בבחי׳ זרע בהמה להגיע לבחי׳ עבד עברי, ואפילו מי שהוא בבחי׳ זרע אדם, הרי נתלבש בזרע בהמה, הנה לזה אומר כי תקנה לשון קנין דוקא ולא לשון אחר, משום שענין הקנין מורה שאין כאן שינוי בגוף הדבר אלא הוא רק שינוי רשות, מרשות

ועי׳ הג׳

---

15) ירמי׳ לא, כז. 16) ראה לקו״ת במדבר יג, ז. המשך תרס״ו ע׳ קס ואילך. ובכ״מ. 17) תו״א ותו״ח שם. ובכ״מ. 18) ראה פל״ז. פכ״ט. ובכ״מ. 19) תו״א ותו״ח שם. 20) חגיגה ט, ב. הובא בדרושים הנ״ל. 21) מלאכי ג, יח. 22) רסג, ב. 23) זח״ג צד, ריש ע״ב.

המוכר לרשות הלוקח. והיינו שאין כאן דבר חדש, אלא גילוי ההעלם בלבד. והביאור בזה, דהנה כתיב[24] בעבר הנהר ישבו אבותיכם גו', היינו שמקור נש"י, גם בחי' זרע בהמה, הוא בבחי' עבר הנהר שלמעלה מסדר ההשתלשלות, וזה שהוא מזרע בהמה קשור עם בחי' בהמה רבה שלפני האצילות[25], וגם מי שהוא מזרע אדם קשור עם בחי' מאד (שהוא אדם בצירוף אחר[26]). ולכן המשכה זו בישראל הוא לא ענין של חידוש אלא גילוי ההעלם בלבד.

ג"כ

וזהו מה שכתוב כי תקנה לשון יחיד, כי המשכה זו נעשתה ע"י משה, דכתיב בי'[27] כי מן המים משיתיהו, ששרשו משמיטה נעלית יותר[28], מעולם נעלה יותר. ולכן בכחו דוקא, להמשיך ענין זה, בכאו"א מישראל, הן בבחי' זרע אדם, והן מי שהוא בדרגת זרע בהמה.

וע"פ כל הנ"ל יובן ההמשך דפרשה זו לפרשת מ"ת. דענין מתן תורה, ענינו הוא, המשכת התורה מלמעלה למטה. משא"כ פרשת ואלה המשפטים, שבה מבוארים דברים המובנים גם בשכל האנושי, הרי, ענינה הוא, לימוד התורה מלמטה למעלה[29]. וכפשטות הענין, דנתינת התורה היתה מלמעלה, כמ"ש[30], כי מן השמים דברתי עמכם גו', משא"כ לימוד התורה, הוא מן הקל אל הכבד, ובלשון הידוע, כשהתינוק מתחיל לדבר, אביו מלמדו תורה[31], ואח"כ בן חמש שנים למקרא וכו'[32], עד שבא לפניהם לפנימיותם, עד שמגיע לבחי' יגדיל תורה ויאדיר[33], תכלית השלימות שבתורה, ועד שמחבר אורייתא וקוב"ה[34], ויתר על כן, דע"י שלימות לימוד התורה עושים את האדם שלים שהוא מעין כלי והכנה לגילוי בחי' שלמעלה לגמרי מאתעדל"ת[35], ועד שבא לבחי' מעלה אני עליכם כאילו עשאוני[36].

ויהי רצון, שע"י העבודה בב' הקוים שבתורה, נבוא בקרוב ממש לסיום הענין דשש שנים יעבוד, דקאי על שית אלפי שנין דהוי עלמא[37], ויהי' ענין אם לבנו ייעדנה וגו'[38], עד ויצאה חנם אין כסף[39], כמ"ש[40] חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו, ויתר על

יותינתה
ולימוד ה.

יפ' ??
צב: שם
יעו' נפ'
המוצא יותר

---

(24) יהושע כד, ב. (25) ראה תניא ספמ"ו. (26) ראה לקו"ת שה"ש בסופו. ובכ"מ. (27) שמות ב, י. (28) ראה תו"א שמות נא, ד. ובכ"מ. (29) ראה גם לקו"ש משפטים ש.ז. (30) יתרו כ, יט. (31) ראה סוכה מב, א. הל' ת"ת לאדה"ז בתחלתו. (32) אבות ספ"ה. (33) ראה חולין סו, ב. (34) ראה זח"ג רכב, ב. לקו"ת שלח מז, ג. נא, א. ובכ"מ. (35) ראה לקו"ת שה"ש כג, ד ואילך. ובכ"מ. (36) ראה זח"ג קיג, א. וראה ויק"ר פל"ה, ז. (37) ראה דרמ"צ פג, א. תו"א שם עו, א. סה"מ תקס"ה ע' רפה. (38) פרשתנו כא, ט. (39) שם, י. (40) ישעי' נב, ג.

כן, דכיון שיש ענין תוספת שבת ותוספת שביעית, הנה, עוד בסיום האלף הששי, באים, בשעתא חדא וברגעא חדא, לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו ממש.

-------- * --------